

ΥΠΕΠΘ / ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ»
Γ' ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ
ΕΡΓΟ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΟ ΚΑΤΑ 80% ΑΠΟ ΤΟ ΕΚΤ ΚΑΙ ΚΑΤΑ 20% ΑΠΟ ΕΘΝΙΚΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ
«Δράσεις Υποστήριξης Μαθητών ΑΜΕΑ»

ΒΙΒΛΙΟ ΔΑΣΚΑΛΟΥ «ΓΛΩΣΣΑ Α-Γ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ»

Κατηγορία λογισμικού / Θεματική Ενότητα: Γλώσσα
/ Γενική Αγωγή Τάξεις – Βαθμίδα: Α-Γ Γυμνασίου
Ειδική Εκπαιδευτική Ανάγκη: Προβλήματα Ακοής

Ανάδοχος: **ΩMEGA TECHNOLOGY**

Ελ. Βενιζέλου 4, Τ.Κ. 17676, Καλλιθέα - Αθήνα

Τηλ: 210-9246013, email: info@omegatech.gr

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Εισαγωγή	3
2. Παρουσίαση Εκπαιδευτικού Προγράμματος	4
3. Επιλογή Τάξης	5
4. Επιλογή Κεφαλαίου	6
5. Μελέτη Ενοτήτων	7
6. Ερωτήσεις – Ασκήσεις.....	11
7. Αυτοαξιολόγηση.....	15
8. Ερωτήσεις – Ασκήσεις	17

1. Εισαγωγή

Στις μέρες μας, οι σύγχρονες τεχνολογίες πληροφορικής, προσφέρουν νέες δυνατότητες. Στα πλαίσια της εκπαίδευσης, οι τεχνολογίες αυτές μπορούν να εμπλουτίσουν και κυρίως να υποστηρίξουν την μαθησιακή διαδικασία.

Με βάση τα παραπάνω, σκοπός του παρόντος εκπαιδευτικού λογισμικού είναι η αξιοποίηση των ηλεκτρονικών υπολογιστών για την υποστήριξη της διδασκαλίας της ύλης του μαθήματος. Είναι ιδιαίτερης σημασίας το γεγονός ότι το εκπαιδευτικό πρόγραμμα, σε καμία περίπτωση δεν επιδιώκει να αντικαταστήσει τα υπάρχοντα μέσα διδασκαλίας. Αντίθετα, στοχεύει στον εμπλουτισμό και την υποστήριξη των μέσων αυτών, για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της εκπαίδευσης.

Στο σημείο αυτό πρέπει να τονιστεί ο κρίσιμος ρόλος του καθηγητή. Πιο συγκεκριμένα, η αποκόμιση των ωφελειών από την χρήση του εκπαιδευτικού προγράμματος, προϋποθέτει πως ο δάσκαλος έχει κατανοήσει πλήρως το περιεχόμενο και τον τρόπο λειτουργίας του, ώστε να μπορέσει να το εντάξει αρμονικά, στο υφιστάμενο πρόγραμμα διδασκαλίας.

Αναλύοντας το περιεχόμενο του λογισμικού προγράμματος, πρέπει να υπογραμμισθεί πως περιλαμβάνει το σύνολο της ύλης του σχολικού εγχειριδίου, ενώ παράλληλα ακολουθεί και την ίδια δομή. Ως αποτέλεσμα, διευκολύνονται τόσο οι μαθητές, όσο και ο καθηγητής, καθώς η αξιοποίηση του λογισμικού προγράμματος μπορεί να επιτυγχάνεται παράλληλα με την παραδοσιακή διαδικασία εκπαίδευσης μέσα στην τάξη, βελτιώνοντας της ποιότητα της εκπαίδευσης. Σε κάθε περίπτωση το λογισμικό πρόγραμμα εκτός από μέρος του ημερησίου προγράμματος, μπορεί και να αξιοποιηθεί από τους μαθητές ως βασικό εργαλείο για την επανάληψη της διδακτέας ύλης.

Το πακέτο το εκπαιδευτικού λογισμικού συνολικά περιλαμβάνει:

- **CD ROM:** Το CD ROM που περιλαμβάνει το εκπαιδευτικό πρόγραμμα
- **Βιβλίο Καθηγητή:** Το παρόν βιβλίο καθηγητή περιλαμβάνει το σύνολο των ερωτήσεων και ασκήσεων του λογισμικού προγράμματος, μαζί με τις αντίστοιχες απαντήσεις, ώστε ο καθηγητής να μπορέσει να τις μελετήσει και στη συνέχεια να μπορέσει να τις εντάξει στο ημερήσιο πρόγραμμα διδασκαλίας.

2. Παρουσίαση Εκπαιδευτικού Προγράμματος

2.1. Γενικοί Στόχοι του Εκπαιδευτικού Προγράμματος

Οι γενικοί στόχοι του λογισμικού προγράμματος έχουν συνοπτικά παρουσιαστεί στην ενότητα της εισαγωγής. Αναλυτικότερα, οι στόχοι του λογισμικού προγράμματος είναι:

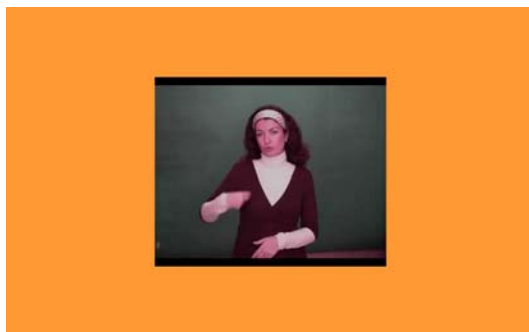
- **Εμπλουτισμός της Εκπαιδευτικής Διαδικασίας:** Στόχος της εκπαιδευτικής διαδικασίας είναι η αποτελεσματική μετάδοση της γνώσης. Η έννοια της αποτελεσματικότητας σχετίζεται με τον βαθμό κατανόησης της ύλης από τους μαθητές. Στην κατεύθυνση αυτή, το λογισμικό πρόγραμμα, λειτουργώντας παράλληλα με την διδακτέα ύλη, βοηθά τους μαθητές στην εμπέδωση των γνώσεων που αποκτούν στην τάξη. Παράλληλα μέσα από τον δια-δραστικό χαρακτήρα των ερωτήσεων και ασκήσεων το περιεχόμενο του μαθήματος γίνεται κατανοητό σε βάθος, ενώ παράλληλα η διαδικασία της εκπαίδευσης αποκτά για τους μαθητές έναν πιο ευχάριστο χαρακτήρα, με αποτέλεσμα να την αύξηση του χρόνου ενασχόλησης με τη μελέτη του μαθήματος.
- **Εξοικείωση με τις Τεχνολογίες της Πληροφορικής:** Στα πλαίσια της χρήσης του λογισμικού προγράμματος, οι μαθητές έρχονται σε άμεση επαφή με το περιβάλλον του ηλεκτρονικού υπολογιστή. Οι απαντήσεις των ερωτήσεων και ασκήσεων, προϋποθέτουν την αλληλεπίδραση του μαθητή με τον ηλεκτρονικό υπολογιστή. Με τον τρόπο αυτό, οι μαθητές εξοικειώνονται με τις νέες τεχνολογίες και την πληροφορική, στοιχείο ιδιαίτερης σημασίας στα πλαίσια της εποχής της πληροφορίας.
- **Αυτο-Αξιολόγηση:** Ένα από τα σημαντικότερα οφέλη της χρήσης του λογισμικού προγράμματος είναι η προώθηση της αυτό-αξιολόγησης των μαθητών. Αναλυτικότερα, οι μαθητές μπορούν εύκολα και άμεσα να συγκρίνουν τις απαντήσεις τους στις ερωτήσεις και ασκήσεις, με τις αντίστοιχες σωστές απαντήσεις. Με τον τρόπο αυτό μπορούν οι ίδιοι να αποκτήσουν μια άμεση εικόνα για το βαθμό στον οποίο έχουν κατανοήσει την ύλη και το περιεχόμενο του μαθήματος. Με τον τρόπο αυτό, η εκπαιδευτική διαδικασία απομακρύνεται από την απλή μορφή του ελέγχου του μαθητή από τον δάσκαλο και προωθείται η βελτίωση της ίδιας της εκπαιδευτικής διαδικασίας, μέσα από το στοιχείο της αυτό-αξιολόγησης και της άμεσης ανατροφοδότησης του μαθητή.

3. Επιλογή Τάξης

Οθόνη 1: Επιλογή Τάξης

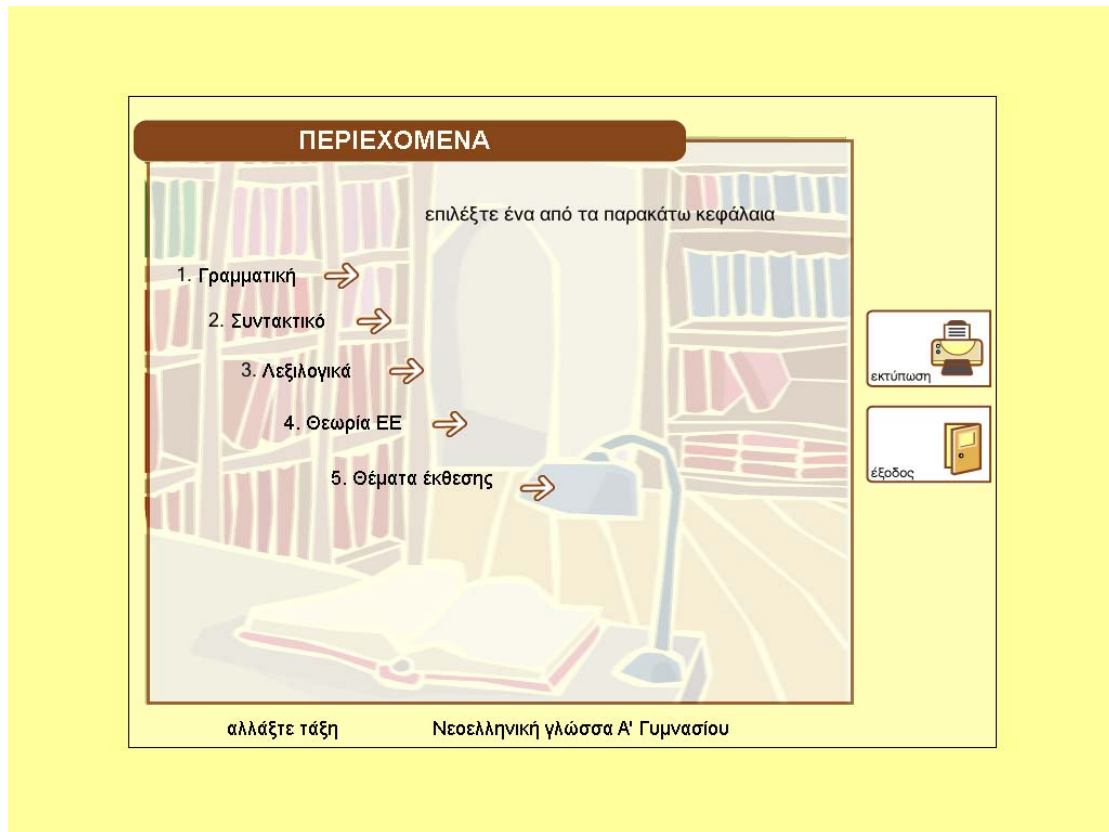
Επιλογή Τάξης: Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα περιλαμβάνει την ύλη των τριών τάξεων του Γυμνασίου. Με την έναρξη του λειτουργίας του εκπαιδευτικού προγράμματος, ο μαθητής μπορεί να επιλέξει την τάξη του.

Υπάρχει σε πολλά σημεία του προγράμματος Νοηματισμός που λειτουργεί υποβοηθητικά στο Μαθητή

4. Επιλογή Κεφαλαίου

Οθόνη 2: Επιλογή Κεφαλαίου

Επιλογή Κεφαλαίου: Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα είναι δομημένου με βάση συγκεκριμένα κεφάλαια. Τα κεφάλαια αυτά είναι:

1. Γραμματική
2. Συντακτικό
3. Λεξιλογικά
4. Θεωρία ΕΕ
5. Θέματα Έκθεσης

- Η πιο πάνω δομή είναι ιδιαίτερα χρήσιμη για τον καθηγητή, καθώς μπορεί να χρησιμοποιήσει ξεχωριστά όποια ενότητα επιθυμεί ανάλογα με τις ανάγκες της τάξης και τον μαθητών. Σε κάθε περίπτωση, το εκπαιδευτικό πρόγραμμα, αποτελεί για τον καθηγητή ένα πολύτιμο εργαλείο στην μαθησιακή διαδικασία, καθώς περιλαμβάνει το σύνολο των κεφαλαίων, ταξινομημένα ανά τάξη

5. Μελέτη Κεφαλαίων

Οθόνη 3: Επιλογή Κεφαλαίου

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ

επιλέξτε ένα από τα παρακάτω

1. Παράγραφος, περίοδος, πρόταση, λεκτικά σύνολα ➔ ασκήσεις ➔
2. Το υποκείμενο ➔ ασκήσεις ➔
3. Ρήμα, κατηγορούμενο, αντικείμενο ➔ ασκήσεις ➔
4. Απλή, επαυξημένη, σύνθετη, ελλειπτική πρόταση ➔ ασκήσεις ➔
5. Συνταγματικός και παραδειγματικός άξονας ➔ ασκήσεις ➔
6. ΤΑ ΕΙΔΗ ΤΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ➔ ασκήσεις ➔
7. Σύνδεση προτάσεων ➔ ασκήσεις ➔
8. Επιθετικός προσδιορισμός ➔ ασκήσεις ➔
9. Ομοίωτοι και ετερόωτοι προσδιορισμοί, παράθεση, επεξήγηση, γενική προσδιοριστική ➔ ασκήσεις ➔

αλλάξτε τάξη

Νεοελληνική γλώσσα Α' Γυμνασίου

αρχή

πρόσδος

εκτύπωση

έξοδος

Μελέτη Κεφαλαίου: Ο μαθητής έχει δύο βασικές επιλογές αναφορικά με την μελέτη ενός κεφαλαίου. Η πρώτη επιλογή είναι η μελέτη της θεωρίας του κεφαλαίου και η δεύτερη επιλογή είναι η επίλυση ασκήσεων. Σημαντικός είναι ο ρόλος του δασκάλου, καθώς θα πρέπει να κατευθύνει τους μαθητές αναφορικά με το πότε θα πρέπει να εξασκηθούν σε πρακτικό επίπεδο, επιλέγοντας την επίλυση ασκήσεων και σε ποιες περιπτώσεις θα πρέπει να επιμείνουν περισσότερο στην κατανόηση της θεωρίας. Είναι λοιπόν ιδιαίτερης σημασίας η κατανόηση από τον καθηγητή της δομής του εκπαιδευτικού προγράμματος ώστε να το εντάξει ομαλά και αποτελεσματικά στην μαθησιακή διαδικασία.

Οθόνη 4: Μελέτη Θεωρίας

Συντακτικό / Ρήμα, κατηγορούμενο, αντικείμενο

απλή και διευρυμένη μορφή της ΡΦ της πρότασης. **Ρήμα, κατηγορούμενο, αντικείμενο**

Απλές μορφές της ΡΦ:
Ρήμα
Ρήμα + αντικείμενο
Ρήμα + κατηγορούμενο

Διευρυμένη μορφή της ΡΦ έχουμε όταν οι απλές μορφές συνοδεύονται και από άλλες λέξεις.
Το **αντικείμενο** φανερώνει αυτό στο οποίο μεταβαίνει η ενέργεια του ρήματος : π.χ. ο μαθητής λύνει την άσκηση
Το **κατηγορούμενο** φανερώνει μια ιδιότητα του υποκειμένου που του δίνεται μέσω του ρήματος: π.χ. ο Γιάννης έγινε κάτασπρος.

αρχή

πρόοδος

εκτύπωση

έξοδος

Κάνε κλικ στο επόμενο

αλλάξτε τάξη

Νεοελληνική γλώσσα Α' Γυμνασίου

Μελέτη Θεωρίας: Στην πιο πάνω οθόνη παρουσιάζεται ο τρόπος με τον οποίο η θεωρία κάθε ενότητας παρουσιάζεται από το εκπαιδευτικό πρόγραμμα. Η παρουσίαση της θεωρίας πραγματοποιείται μέσα από την επισήμανση των βασικότερων στοιχείων. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό, ο καθηγητής να αξιοποιεί το εκπαιδευτικό πρόγραμμα, ως ένα εργαλείο που προσφέρει την δυνατότητα για περαιτέρω επεξήγηση θεμάτων που παρουσιάζονται στη θεωρία.

Οθόνη 5: Μελέτη Θεωρίας

Συντακτικό / Συνταγματικός και παραδειγματικός άξονας

ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ
Μέσα στην πρόταση τα γλωσσικά στοιχεία (λέξεις, φράσεις) συντάσσονται, δηλαδή τοποθετούνται μαζί και έχουν σχέσεις μεταξύ τους οι οποίες αναπτύσσονται στον οριζόντιο άξονα. Ο άξονας αυτός λέγεται **συνταγματικός**. Μπορούμε να αυξάνουμε οριζόντια στο συνταγματικό άξονα την πρόταση προσθέτοντας νέες λέξεις ή φράσεις.

Τα παιδιά παίζουν
Τα παιδιά **του σχολείου** παίζουν
Τα παιδιά **του σχολείου** παίζουν **χαρούμενα στην αυλή**.

Κάνε κλικ στο επόμενο

αλλάξτε τάξη Νεοελληνική γλώσσα Α' Γυμνασίου

αρχή
πρόσδος
εκτύπωση
έξοδος

Μελέτη Θεωρίας: Αρκετές οθόνες του περιεχομένου περιέχουν διαδραστικά στοιχεία, με τα οποία ο μαθητής έχει η δυνατότητα να μεταβάλει ορισμένους παραμέτρους. Στην πιο πάνω εικόνα, ο καθηγητής μπορεί να δει πως παρουσιάζεται από το εκπαιδευτικό πρόγραμμα η έννοια του συνταγματικού άξονα.

Οθόνη 6: Μελέτη Θεωρίας

The screenshot shows a digital learning interface with a yellow background. At the top, a brown header bar contains the text 'Θεωρία ΕΕ / Η αφήγηση' and '7 / 18'. The main content area is a white box with a background illustration of a desk with an open book, a lamp, and a smiling sun. The text inside the box reads: 'Αφήγηση είναι η παρουσίαση με το λόγο ενός γεγονότος ή μιας σειράς γεγονότων πραγματικών ή φανταστικών. Η αφήγηση οργανώνεται με άξονα το χρόνο. Η βασική δομή της αφήγησης είναι η εξής: α. Πληροφορίες για τους ήρωες, το χρόνο, το χώρο και την αρχική κατάσταση. β. Εξέλιξη της αφήγησης γ. Έκβαση της αφήγησης και κρίσεις του αφηγητή. Τα ρήματα στην αφήγηση είναι κυρίως σε αόριστο και παρατατικό (και ιστορικό ενεστώτα) και είναι κυρίως ρήματα που δηλώνουν δράση και έκφραση συναισθημάτων.' To the right of the main text is a vertical sidebar with four icons: a book (labeled 'αρχή'), glasses (labeled 'πρόσδος'), a printer (labeled 'εκτύπωση'), and a door (labeled 'έξοδος'). Below the main text box, there is a button that says 'Κάνε κλικ στο επόμενο' and two arrows pointing right and left. At the bottom of the interface, there are two buttons: 'αλλάξτε τάξη' and 'Νεοελληνική γλώσσα Α' Γυμνασίου'.

Μελέτη Θεωρίας: Στην πιο πάνω οθόνη παρουσιάζεται η έννοια της αφήγησης και τον δομικών χαρακτηριστικών της. Τα παραπάνω μπορούν να αναλυθούν περισσότερο και παράλληλα κατά την διάρκεια του μαθήματος στην τάξη από τον δάσκαλο. Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα μπορεί και εδώ να λειτουργήσει υποστηρικτικά.

6. Ερωτήσεις - Ασκήσεις

Το εκπαιδευτικό Πρόγραμμα περιλαμβάνει ένα σύνολο από ποικίλες και διαφορετικές ερωτήσεις και ασκήσεις. Το σημαντικό στοιχείο για τον καθηγητή είναι πως οι ερωτήσεις και οι ασκήσεις καλύπτουν όλο το εύρος της ύλης του σχολικού εγχειριδίου. Οι ασκήσεις είναι διαδραστικές, ενώ οι διαφορετικοί τύποι ασκήσεων σε συνδυασμό με το περιβάλλον του Η/Υ παρακινούν τους μαθητές να ενασχοληθούν με το εκπαιδευτικό λογισμικό.

Οθόνη 7: Ερώτηση Συμπλήρωση α

Λεξιλογικά / Παράγωγα ρήματα 8 / 21

• Συμπλήρωσε τον πίνακα Β με **παράγωγα ρήματα** από τις λέξεις του πίνακα Α, πληκτρολόγησε χρησιμοποιώντας προσφύματα από τον πίνακα Γ (κάποια προσφύματα περισσεύουν)

Α	Β
γείτονας	<input type="text"/>
βάλλω	<input type="text"/>
θεμέλιο	<input type="text"/>
καλημέρα	<input type="text"/>
λέω	<input type="text"/>

Γ
-αίνω
-ώνω
αμφι-
-εύω
-άζω
-ίζω
ξε-

Ελεγχος απαντήσεων

αλλάξτε τάξη Νεοελληνική γλώσσα Α' Γυμνασίου

Ερώτηση Συμπλήρωσης: Η πιο πάνω οθόνη παρουσιάζει το διαδραστικό περιβάλλον μιας ερώτησης συμπλήρωσης. Ο μαθητής καλείται να συμπληρώσει τον πίνακα Β, χρησιμοποιώντας προσφύματα από τον πίνακα Γ.

Οθόνη 8: Ερώτηση Αντιστοίχισης

Συντακτικό / Τα είδη των προτάσεων 11 / 17

Να σημειώσεις δίπλα από κάθε στοιχείο της στήλης Α τον αριθμό του στοιχείου της στήλης Γ με το οποίο σχετίζεται:

A	B	Γ
αποφαντικές (κρίσεως)	☐	1. ως προς τη δομή
καταφατικές	☐	2. ως προς το περιεχόμενο
προστακτικές (επιθυμίας)	☐	3. ως προς την ποιότητα
επαυξημένες	☐	4. ως προς τη σχέση με άλλες
κύριες	☐	
ελλειπτικές	☐	
ερωτηματικές	☐	
δευτερεύουσες	☐	

Έλεγχος απαντήσεων

αλλάξτε τάξη Νεοελληνική γλώσσα Α' Γυμνασίου

Ερώτηση Αντιστοίχισης: Η πιο πάνω οθόνη παρουσιάζει μια κλασσική ερώτηση αντιστοίχισης στα πλαίσια του περιβάλλοντος του ηλεκτρονικού υπολογιστή. Ο μαθητής καλείται να αντιστοιχίσει στοιχεία της στήλης Α με αντίστοιχα στοιχεία της στήλης Γ. Η δυνατότητα άμεσου ελέγχου των απαντήσεων του μαθητή σε συνδυασμό με την δυνατότητα επανάληψης της ερώτησης παρέχει ένα πολύ σημαντικό πλεονέκτημα στην εκπαιδευτική διαδικασία και ένα πολύτιμο εργαλείο για τον καθηγητή.

Οθόνη 9: Ερώτηση Πολλαπλής Επιλογής

Θεωρία ΕΕ / Η περιγραφή 6 / 18

• Συμπλήρωσε τα κενά με τις σωστές λέξεις ή φράσεις (σέρνοντας τα με το ποντίκι):

Στην περιγραφή παρουσιάζονται .

Η περιγραφή οργανώνεται στον άξονα του .

Η περιγραφή εξαρτάται από την του συγγραφέα.

Κάνε κλικ στο επόμενο

αλλάξτε τάξη Νεοελληνική γλώσσα Α' Γυμνασίου

αρχή πρόοδος εκτύπωση έξοδος

Ερώτηση Πολλαπλής Επιλογής: Οι ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής αποτελούν άλλον ένα βασικό τύπο ερωτήσεων για το εκπαιδευτικό πρόγραμμα. Ο μαθητής καλείται να επιλέξει ανάμεσα σε εναλλακτικές απαντήσεις. Ο καθηγητής πρέπει να γνωρίζει, πως στα πλαίσια της λειτουργίας του εκπαιδευτικού προγράμματος, μία μόνο απάντηση είναι η ορθή για κάθε μία από τις ερωτήσεις.

Οθόνη 10: Ερώτηση Συμπλήρωσης β

Συντακτικό / Συνταγματικός και παραδειγματικός άξονας

Να αντικαταστήσεις στον **παραδειγματικό άξονα** τις υπογραμμισμένες λέξεις σέρνοντας με το ποντίκι συνώνυμες λέξεις από τον **πίνακα λέξεων** (μερικές λέξεις του πίνακα περισσεύουν).

Βρίσκω πως είσαι υπερβολικός
πως είσαι υπερβολικός
πως είσαι υπερβολικός
πως είσαι υπερβολικός

Έκανε πολλά χρόνια στη Γερμανία
πολλά χρόνια στη Γερμανία
πολλά χρόνια στη Γερμανία
πολλά χρόνια στη Γερμανία

Το έργο ήταν **εξαιρετικό**
Το έργο ήταν
Το έργο ήταν
Το έργο ήταν

λέξεις: έζησε, θαυμάσιο, ανήκω, έμεινε, θεωρώ, υπέροχο, τοποθετώ, νομίζω, αριστούργημα, σιδερένιο, ήταν, πιστεύω

αλλάξτε τάξη Νεοελληνική γλώσσα Α' Γυμνασίου

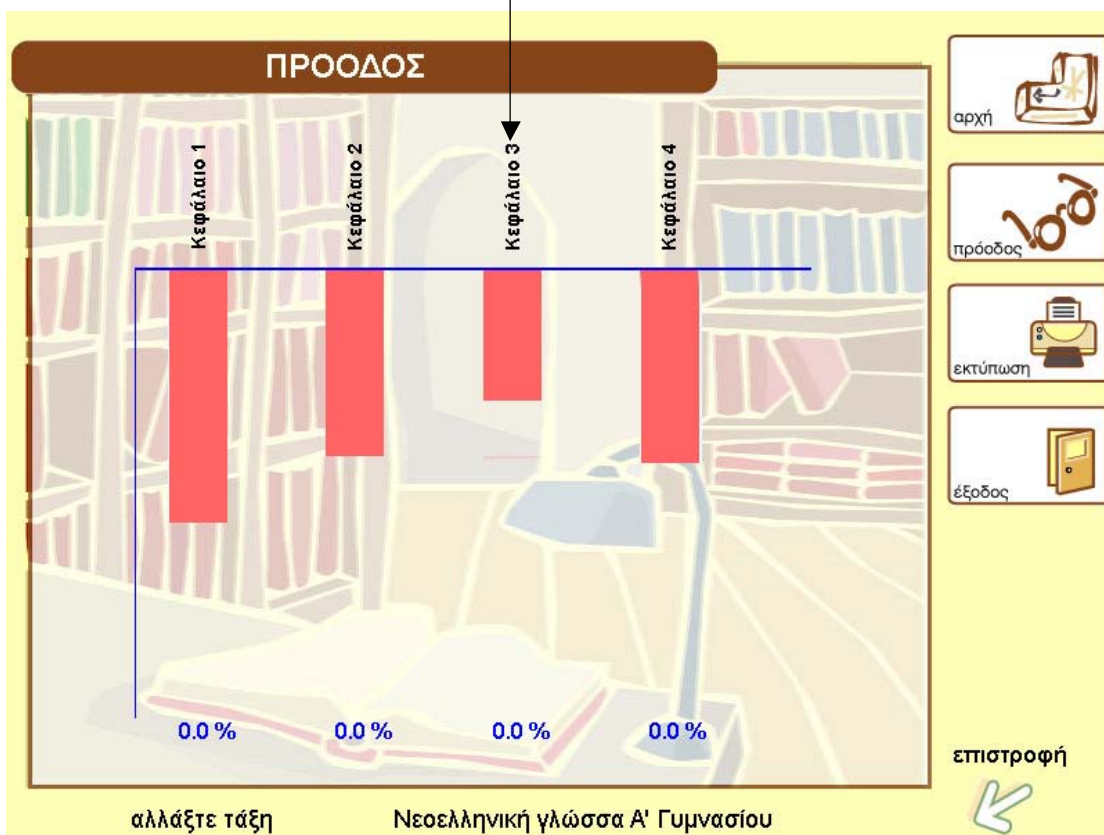
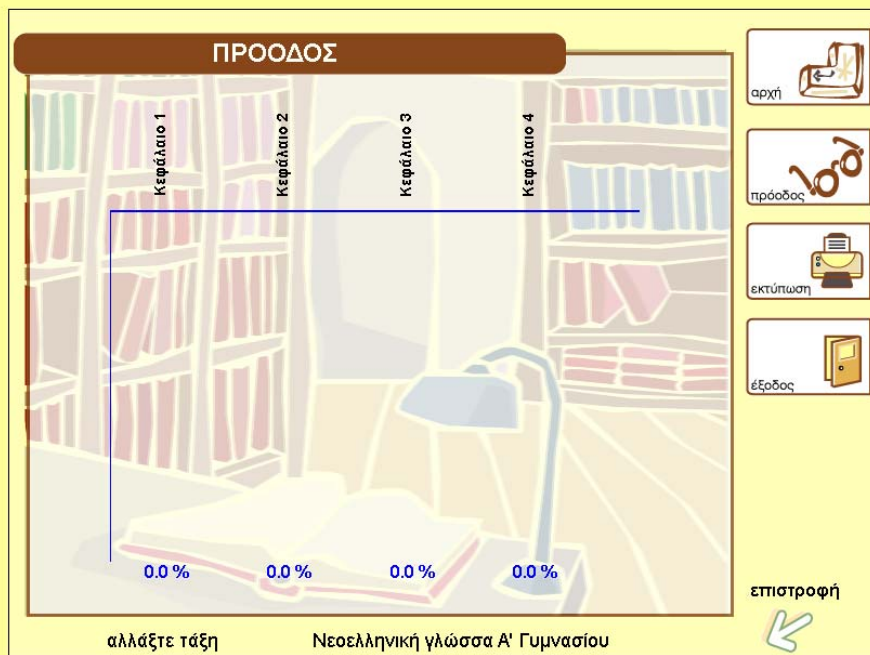
αρχή, πρόσδος, εκτύπωση, έξοδος

Κάνε κλικ στο επόμενο

Ερωτήσεις Αντιστοίχισης: Η πάνω οθόνη παρουσιάζει άλλη μία μορφή ερώτησης συμπλήρωσης. Οι μαθητές καλούνται να επιλέξουν στοιχεία της μιας στήλης για να συμπληρώσουν τις τρεις στήλες στα αριστερά της οθόνης. Το περιβάλλον του εκπαιδευτικού προγράμματος, δίνει την δυνατότητα για την επίλυση σύνθετων ασκήσεων στο μαθητή, αλλά παράλληλα μέσω της δυνατότητας άμεσης διόρθωσης, του δίνει την ευκαιρία και το κίνητρο να ξαναπροσπαθήσει άμεσα για την επίλυσή της. Ο καθηγητής πρέπει να αξιοποιήσει την δυνατότητα αυτή του εκπαιδευτικού προγράμματος, επιδιώκοντας τη χρήση του ανάλογα με τους διαφορετικούς σκοπούς των διαφορετικών τύπων ασκήσεων.

7. Αυτό-Αξιολόγηση

Εκτός από την άμεση αξιολόγηση του μαθητή από το εκπαιδευτικό πρόγραμμα, αναφορικά με την απάντηση σε κάθε μεμονωμένη ερώτηση. Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα, προσφέρει την δυνατότητα για συνολική αξιολόγηση του μαθητή ανά κεφάλαιο. Με τον τρόπο αυτό ο μαθητής μπορεί να ελέγχει την πρόδό του σε κάθε ενότητα και να παρακολουθεί ο ίδιος τις περιοχές στις οποίες χρειάζεται βελτίωση. Η δυνατότητα αξιολόγησης και παρακολούθησης της προόδου από το εκπαιδευτικό πρόγραμμα αποτελεί χτίσιμο εργαλείο για τον καθηγητή, τόσο για τον διαρκή και αποτελεσματικό έλεγχο της πορείας προόδου της τάξης, όσο και για τον αποτελεσματικότερο προγραμματισμό των μαθημάτων. Ο καθηγητής θα πρέπει να αντλεί στοιχεία από το εκπαιδευτικό πρόγραμμα και να εστιάζει την διδασκαλία στις ενότητες που παρουσιάζονται ανάγκες βελτίωσης. Οι οθόνες παρακολούθησης της προόδου των μαθητών παρουσιάζονται παρακάτω

8.ΑΣΚΗΣΕΙΣ – ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Α ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΑΣΚΗΣΗ

Βρες τους φθόγγους και τα γράμματα στις λέξεις: άκουσε, ντέφι

	άκουσε	ντέφι
φθόγγοι	-----	-----
γράμματα	-----	-----

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

	άκουσε	ντέφι
φθόγγοι	α_κ_ου_σ_ε_ _ _ _	_ντ_ε_φ_ι_ _ _
γράμματα	_α_κ_ο_υ_σ_ε_ _ _ _	_ν_τ_ε_φ_ι_ _ _ _ _

ΑΣΚΗΣΗ

- Στις παρακάτω λέξεις βρες τα δίψηφα και τις διφθόγγους και σημείωσέ τα στις κατάλληλες θέσεις:

	δίψηφα	δίφθογγοι
βιολοντσέλο	-----	-----
ωραίος	-----	-----
πουλιά	-----	-----
βόηθα	-----	-----
νεράιδα	-----	-----
ποιος	-----	-----
ρεμπέτικα	-----	-----

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

1.	δίψηφα	δίφθογγοι
βιολοντσέλο	_τσ_ _ _ _	_ιο_ _ _ _
ωραίος	_αι_ _ _ _	-----
πουλιά	_ου_ _ _ _	_ια_ _ _ _

βόηθα	___ _ _	___όη_ _ _
νεράιδα	___ _ _	___άι_ _ _
ποιος	___οι_ _ _	___οιο_ _ _
ρεμπέτικα	___μπ_ _ _	___ _ _

ΑΣΚΗΣΗ

Τι μέρος του λόγου είναι οι λέξεις του παραπάνω κειμένου; Να σύρεις με το ποντίκι στοιχεία του πίνακα Γ στη σωστή θέση του πίνακα Β.

- ΚΕΙΜΕΝΟ.
Εγώ καθόμουν εκεί ανακουφισμένος και με το μαχαίρι σκάλιζα το ξύλο. Αχ!
Τρομερή μέρα, σκέφτηκα.

A	B	Γ
εγώ		άρθρο
καθόμουν		ουσιαστικό
εκεί		επίθετο
ανακουφισμένος		αντωνυμία
και		ρήμα
με		μετοχή
το		επίρρημα
μαχαίρι		πρόθεση
σκάλιζα		σύνδεσμος
το		επιφώνημα
ξύλο		
Αχ		
τρομερή		
μέρα		
σκέφτηκα		

- **Ζητούμενα** (καθέτως): αντωνυμία, ρήμα, επίρρημα, μετοχή, σύνδεσμος, πρόθεση, άρθρο, ουσιαστικό, ρήμα, άρθρο, ουσιαστικό, επιφώνημα, επίθετο, ουσιαστικό, ρήμα.

ΑΣΚΗΣΗ

- Σημείωσε Σ (σωστό) ή Λ (λάθος) για τους παρακάτω χαρακτηρισμούς των ουσιαστικών (κάνε κλικ στην κατάλληλη θέση):

		ΣΩΣΤΟ Σ	ΛΑΘΟΣ Λ
Γάτα	άψυχο		
Γιώργος	κύριο		
ευγένεια	συγκεκριμένο		
βράχος	κοινό		
νερό	αριθμητό		
καλοσύνη	αφηρημένο		

- Ζητούμενα (καθέτως): Λ, Σ, Λ, Σ, Λ, Σ

ΑΣΚΗΣΗ: Σημείωσε δίπλα σε κάθε στοιχείο της στήλης Β τον αριθμό του στοιχείου της στήλης Α με τον οποίο συνδέεται.

A	B	
1. απαντά στην ερώτηση ποιον;	Γενική	
2. απαντά στην ερώτηση ποιος;	Αιτιατική	
3. με αυτήν προσφωνούμε κάποιον	ονομαστική	
4. σε αυτήν βρίσκεται συνήθως το αντικείμενο	γενική	
5. δείχνει τίνος είναι κάτι	κλητική	
6. απαντά στην ερώτηση ποιου;	αιτιατική	

- Ζητούμενα (καθέτως): 5 / 1 / 2 / 6 / 3 / 4

ΑΣΚΗΣΗ

- Τοποθέτησε τα ουσιαστικά του πίνακα Β στις κατάλληλες θέσεις του παρακάτω πίνακα (σύροντας με το ποντίκι):

	ουσιαστικά				
	δικοτάληκτα			τρικοτάληκτα	
	αρσενικά	θηλυκά	ουδέτερα	αρσενικά	θηλυκά
ισοσύλλαβα					
ανισοσύλλαβα					

Β
άνθρωπος
τόξο
μενεξές
γιαγιά
χώρα
σώμα
κήπος
μέθοδος

- Ζητούμενα (οριζοντίως) :
- α΄ σειρά: κήπος, χώρα, τόξο, άνθρωπος, μέθοδος
- β΄ σειρά: μενεξές, γιαγιά, σώμα.

ΑΣΚΗΣΗ

Γράψε δίπλα σε κάθε στοιχείο της στήλης Β τον αριθμό του στοιχείου της στήλης Α με το οποίο συνδέεται.

A	B	
1. η εφαρμογή	των ταχυτήτων	
2. η τυποποίηση	των εδρών	
3. η κατανομή	των αποφάσεων	
4. η διόρθωση	των εφημερίδων	
5. η ανάγνωση	των ελπίδων	
6. το κιβώτιο	των προϊόντων	
7. η διάψευση	των σφαλμάτων	

Ζητούμενα (καθέτως): 6, 3, 1, 5, 7, 2, 4

ΑΣΚΗΣΗ

Να συμπληρώσεις τα κενά (προσοχή στους τόνους)

ο έντονος του _ντον_
 τους ντον
 της ντον
 των ντον

ο καφετής οι καφετ_
 τους καφετ
 τις καφετ

ο πλατύς τον πλατ_
 οι πλατ
 τους πλατ
 η πλατ
 τις πλατ

ο γκρινιάρης το γκρινιάρ_

ο γλυκός οι γλυκ_
 τις γλυκ

Ζητούμενα (καθέτως)

έ	ου	ιοί	ύ	ικο
έ	ους	ιούς	ιοί	οί
έ	ης	ιές	ιούς	ές
έ	ων		ιά	
			ιές	

ΑΣΚΗΣΗ

Συμπλήρωσε τα γράμματα που λείπουν (Προσοχή στον τονισμό)

α) ο ευρύς του ευρ ____
 οι ευρ ____
 των ευρ ____
 τις ευρ ____
 τα ευρ ____

β) ο διαρκής του διαρκ ____
 της διαρκ ____
 τις διαρκ ____
 τα διαρκ ____

γ) ο πολύς του πολ ____
 τον πολ ____
 τους πολ ____
 τις πολ ____

Ζητούμενα (καθέτως) :

α) έος, είς, έων, είες, έα

β) ούς, ούς, είς, ή

γ) λού, ύ, λούς, λές

ΑΣΚΗΣΗ.

Να σημειώσεις δίπλα από κάθε στοιχείο της στήλης Β τον αριθμό του στοιχείου της στήλης Α με το οποίο σχετίζεται:

A	B	
1. συνεχείς	καύσης	
2. ευσεβείς	ερωτήματα	
3. ευρέος	χριστιανοί	
4. βραδείας	πολέμους	
5. σαφή	φάσματος	

Ζητούμενα (καθέτως) : 4, 5, 2, 1, 3

ΑΣΚΗΣΗ

Σημείωσε Σ (=σωστό) ή Λ (=λάθος)

ΡΗΜΑ	ΠΟΥ ΑΝΗΚΕΙ	Σ / Λ
γράφουμε	β' συζυγία	
προκαλώ	β' τάξη	
λέγονται	παθητική φωνή	
έχουν	α' συζυγία	
συναντώ	β' τάξη	
στερούμε	β' συζυγία	
μισούν	α' τάξη	
τιμωρώ	ενεργητική φωνή	

• Ζητούμενα (καθέτως) : Λ, Σ, Σ, Σ, Λ, Σ, Λ, Σ

ΑΣΚΗΣΗ

Για τα παρακάτω ρήματα σημειώστε τη διάθεσή τους σύροντας με το ποντίκι από τον πίνακα δεξιά.

ΡΗΜΑ	ΔΙΑΘΕΣΗ	ΔΙΑΘΕΣΕΙΣ
σκοτώθηκαν		ενεργητική
πλένομαι		παθητική
έγραψαν		μέση
πίνω		ουδέτερη

κοιμάμαι		
τοποθετήθηκε		

- Ζητούμενα (καθέτως) : παθητική, μέση, ενεργητική, ενεργητική, ουδέτερη, παθητική

ΑΣΚΗΣΗ

Στις παρακάτω περιόδους κάνε κλικ με το ποντίκι όπου νομίζεις ότι πρέπει να υπάρχει κόμμα (αν δεν υπάρχει) ή να μην υπάρχει (αν υπάρχει):

Οι μαθητές έγραφαν ζωγράφιζαν μιλούσαν και μερικοί τραγουδούσαν.
Γιάννη φέρε μου το κιβώτιο.
Ο Πέτρος ο συμμαθητής μου, είναι από τη Μυτιλήνη.
Ο Κώστας η Μαρία, η Λίνα, και ο Μιχάλης έφυγαν χωρίς το πρωί.
Έβαλε στο θρανίο του το τετράδιο το μολύβι την ξύστρα και τη γόμμα.

- α) πρέπει να γίνει κλικ μετά το «έγραφαν» (θα προστεθεί αυτόματα ένα κόμμα)
- και μετά το «ζωγράφιζαν» (θα προστεθεί αυτόματα ένα κόμμα)
- β) πρέπει να γίνει κλικ μετά το «Γιάννη» (θα προστεθεί αυτόματα ένα κόμμα)
- γ) πρέπει να γίνει κλικ μετά το «Πέτρος» (θα προστεθεί αυτόματα ένα κόμμα)
- δ) πρέπει να γίνει κλικ μετά το «Κώστας» (θα προστεθεί αυτόματα ένα κόμμα)
- πρέπει να γίνει κλικ μετά το «Λίνα» (θα αφαιρεθεί αυτόματα ένα κόμμα)
- ε) πρέπει να γίνει κλικ μετά το «τετράδιο» (θα προστεθεί αυτόματα ένα κόμμα)
- πρέπει να γίνει κλικ μετά το «μολύβι» (θα προστεθεί αυτόματα ένα κόμμα)

ΑΣΚΗΣΗ

- ΚΕΙΜΕΝΟ.
Το κατάλευκο κτίσμα ήταν παλιότερα τυροκομείο. Η κοινότητα αγόρασε την αυλή και επισκεύασε τη μάντρα. Οι κάτοικοι του χωριού καμαρώνουν το καινούριο πολιτιστικό κέντρο.
- Στο παραπάνω κείμενο να βρεις ποιο συντακτικό ρόλο έχουν οι υπογραμμισμένες λέξεις. Σημείωσε Υ (για το υποκείμενο), Ρ (για το ρήμα), Κ (για το κατηγορούμενο) και Α (για το αντικείμενο).

κτίσμα	
τυροκομείο	
αυλή	
κάτοικοι	
καμαρώνουν	

Ζητούμενα (καθέτως): Υ, Κ, Α, Υ, Ρ

ΑΣΚΗΣΗ

- Χαρακτήρισε καθεμία τις παρακάτω προτάσεις ως **απλή, επαυξημένη, σύνθετη, ελλειπτική**, σύροντας με το ποντίκι από τον πίνακα Α στην κατάλληλη θέση του πίνακα Γ.

Α			
απλή	επαυξημένη	σύνθετη	ελλειπτική

Β	Γ
Ο Γιάννης και ο Πέτρος είναι φίλοι.	
Το γραφείο του παππού ήταν ένα τεράστιο έπιπλο.	
Γα παιδιά έρχονται	
Γελευταίος ο Αζόρ.	
Ο Νίκος ήταν μαθηματικός και πρόσκοπος.	

Ζητούμενα (καθέτως): σύνθετη / επαυξημένη / απλή / ελλειπτική / σύνθετη

ΑΣΚΗΣΗ

- Να αντικαταστήσεις στον **παραδειγματικό άξονα** τις υπογραμμισμένες λέξεις σέρνοντας με το ποντίκι συνώνυμες λέξεις από τον πίνακα λέξεων (μερικές λέξεις του πίνακα περισσεύουν).

<u>Βρίσκω</u>	πως είσαι υπερβολικός
	πως είσαι υπερβολικός
	πως είσαι υπερβολικός
	πως είσαι υπερβολικός

<u>Έκανε</u>	πολλά χρόνια στη Γερμανία
	πολλά χρόνια στη Γερμανία
	πολλά χρόνια στη Γερμανία
	πολλά χρόνια στη Γερμανία

Το έργο ήταν	<u>εξαιρετικό</u>
Το έργο ήταν	
Το έργο ήταν	
Το έργο ήταν	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΛΕΞΕΩΝ
έζησε
θαυμάσιο
ανήκω
έμεινε
θεωρώ
υπέροχο
τοποθετώ
νομίζω
αριστούργημα
σιδερένιο
ήταν
πιστεύω

- Ζητούμενα
- 1η τριάδα: θεωρώ / νομίζω / πιστεύω
- 2η τριάδα: έζησε / έμεινε / ήταν
- 3η τριάδα: θαυμάσιο / υπέροχο / αριστούργημα

ΑΣΚΗΣΗ

Να σημειώσεις δίπλα από κάθε στοιχείο της στήλης Α τον αριθμό του στοιχείου της στήλης Γ με το οποίο σχετίζεται:

Α	Β	Γ
αποφαντικές (κρίσεως)		1. ως προς τη δομή
καταφατικές		2. ως προς το περιεχόμενο
προστακτικές (επιθυμίας)		3. ως προς την ποιότητα
επαυξημένες		4. ως προς τη σχέση με άλλες
κύριες		
ελλειπτικές		
ερωτηματικές		
δευτερεύουσες		

Ζητούμενα (καθέτως) : 2,3,2,1,4,1,2,4

ΑΣΚΗΣΗ

Σημείωσε στην κατάλληλη θέση Π (=παρατακτική σύνδεση), Υ (=υποτακτική σύνδεση) ή ΑΣ (ασύνδετο σχήμα).

- α) Όταν έμαθαν τα νέα, στεναχωρήθηκαν πολύ
- β) Τρέχαμε γρήγορα, για να προλάβουμε το πλοίο
- γ) Γυρίσαμε σπίτι και φάγαμε
- δ) Τα παιδιά έτρεχαν, έπαιζαν, γελοούσαν
- ε) Τον ρωτήσαμε ποιος τον έφερε στα μέρη μας

• Ζητούμενα (καθέτως) : Υ, Υ, Π, ΑΣ, Υ

ΑΣΚΗΣΗ

Στο παρακάτω κείμενο να βρεις τις λέξεις που λειτουργούν ως επιθετικοί προσδιορισμοί, κάνοντας κλικ επάνω τους.

Μια βροχερή μέρα σάλπαρε το καινούριο καΐκι. Τον άλλο μήνα ο Νικόλας θα γύριζε με πολλά λεφτά και πλούσια δώρα. Για καλή του τύχη όμως, το ταξίδι του κράτησε τρία χρόνια. Έτσι δεν είδε τα φοβερά πράγματα που συνέβησαν στο μικρό νησί.

• Ζητούμενα: βροχερή, καινούριο, άλλο, πολλά, πλούσια, καλή, τρία, φοβερά, μικρό

ΑΣΚΗΣΗ

Σημείωσε Σ (=σωστό) ή Λ (=λάθος)

		Σ / Λ
Η <u>χθεσινή</u> βροχή	Ετερόπτωτος προσδιορισμός	
Το σπίτι <u>του Πέτρου</u>	Ετερόπτωτος προσδιορισμός	
Ο Γιώργος, <u>ο συμμαθητής μου</u> , ...	Ομοίπτωτος προσδιορισμός	
Ο συμμαθητής μου, <u>ο Γιώργος</u> ,...	Ετερόπτωτος προσδιορισμός	
Ο Κύρος, <u>ο βασιλιάς της Περσίας</u> ...	Παράθεση	
Το τετράδιο <u>του Βασίλη</u>	Γενική που δηλώνει τον κτήτορα	
Ο <u>αθηναϊκός</u> στόλος	Επιθετικός προσδιορισμός	
Η φύση <u>του ανθρώπου</u>	Ομοίπτωτος προσδιορισμός	

• Ζητούμενα (καθέτως) : Λ, Σ, Σ, Λ, Σ, Σ, Σ, Λ

ΑΣΚΗΣΗ

- Να συνδέσεις τις λέξεις της στήλης Α με τις καταλήξεις της στήλης Β, ώστε να σχηματιστούν παράγωγα. Στα τετράγωνα δίπλα σε κάθε στοιχείο της στήλης Β να γράψεις τον αριθμό του στοιχείου της στήλης Α που αντιστοιχεί:

Α	Β	Γ	Δ
1. βάρκα	-ένιος		
2. ποινή	-ινος		
3. μολύβι	-ούδι		
4. γη	-άρης		
5. άγγελος	-ικός		

Τα ζητούμενα είναι: (καθέτως) 3,4,5,1,2

ΑΣΚΗΣΗ

- Κάνε κλικ στο σωστό χαρακτηρισμό:

	παράγωγη	σύνθετη	ριζική
κήπος			
φυτικός			
βιβλιοπώλης			
αυλή			
εκπαιδευτήριο			

- Τα ζητούμενα είναι: (καθέτως) ριζική, παράγωγη, σύνθετη, ριζική, παράγωγη

ΑΣΚΗΣΗ

- Στην τρίτη στήλη γράψε με προσοχή τη σύνθετη λέξη που προέρχεται από τις άλλες δύο:

μαθητής	κόσμος	
---------	--------	--

κρέας	πωλώ	
άγριος	χόρτο	
μουσική	συνθέτης	
άρθρο	γράφω	

Τα ζητούμενα είναι: (καθέτως) μαθητόκοσμος, κρεοπώλης, αγριόχορτο, μουσικοσυνθέτης, σεναριογράφος

ΑΣΚΗΣΗ

- Συμπλήρωσε τον πίνακα Β με παράγωγα ρήματα από τις λέξεις του πίνακα Α, σύροντας με το ποντίκι προσφύματα από τον πίνακα Γ (κάποια προσφύματα περισσεύουν)

A	B
γείτονας	
βάλλω	
θεμέλιο	
καλημέρα	
λέω	

Γ
-αίνω
-ώνω
αμφι-
-εύω
-άζω
-ίζω
ξε-

• Ζητούμενα (καθέτως): γειτονεύω, αμφιβάλλω, θεμελιώνω, καλημερίζω, ξελέω.

ΑΣΚΗΣΗ

- Δίπλα σε κάθε ρήμα της στήλης Α τοποθετήστε (σύροντας με το ποντίκι από τον πίνακα λέξεων) το ουσιαστικό που δηλώνει **το πρόσωπο που ενεργεί** (μερικές λέξεις του πίνακα λέξεων περισσεύουν):

A	B
αφηγούμαι	
γράφω	
παράγω	
χορεύω	
παίζω	
ακοντίζω	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΛΕΞΕΩΝ
διαβάτης
γραφέας
παίκτης
σωτήρας
ακοντιστής
αφηγητής
παραγωγός
χορεύτρια
τραγουδιστής

Ζητούμενα (καθέτως): αφηγητής / γραφέας / παραγωγός / χορεύτρια / παίκτης / ακοντιστής

ΑΣΚΗΣΗ

- Δίπλα σε κάθε ρήμα της στήλης Α τοποθετήστε (σύροντας με το ποντίκι από τον πίνακα λέξεων) το ουσιαστικό που δηλώνει **ενέργεια, αποτέλεσμα, όργανο, τόπο.**

A	B
πλήττω	
σείω	
θερμαίνω	
τρέχω	
απλώνω	
εργάζομαι	

ΠΙΝΑΚΑΣ

ΛΕΞΕΩΝ
αύξηση
άπλωμα
σεισμός
τρέξιμο
γυμναστήριο
πλήξη
εργαστήριο
θερμάστρα
ιατρείο

- Ζητούμενα (καθέτως): πλήξη / σεισμός / θερμάστρα / τρέξιμο / άπλωμα / εργαστήριο

ΑΣΚΗΣΗ

- 4. Κάνε κλικ πάνω στην κατάληξη που μπορεί να δώσει υποκοριστικό ή μεγεθυντικό της λέξης στα αριστερά :

- κράτος -άκι -ίδιο -ούδι
- φύλλο -άκι -όπουλο -αράκι
- άντρας -άρα -ακλας -αρος
- δένδρο -ύλλιο -ίσκος -αράκι
- κόλπος -ούδι -όπουλο -ίσκος
- δουλευτής -ούκλα -αρος -αράς

- Ζητούμενα (καθέτως): -ίδιο, -αράκι, -ακλας, ύλλιο, -ίσκος, -αράς

ΑΣΚΗΣΗ

A	B	Γ	ΠΙΝΑΚΑΣ ΚΑΤΑΛΗΞΕΩΝ
απλός	απλ__		-άδικο
καμπάνα	καμπαν__		-ιάς
ιατρός	ιατρ__		-Είο
βραδύς	βραδ__		-ώνας
έξυπνος	έξυπν__		-άδα
πεύκο	πευκ__		-ίλα
καλός	καλ__		-άμαρα
βουβός	βουβ__		-ύτητα
ψαράς	ψαρ__		-αριό
φύλακας	φυλακ__		-ιο
			-ότητα
			-ίδικο
			-ιά
			-οσύνη

- Ζητούμενα (καθέτως) : ότητα, αριό, είο, ύτητα, άδα, ώνας, οσύνη, αμάρα, άδικο, ιο

ΑΣΚΗΣΗ

Συμπλήρωσε τον πίνακα με παράγωγα σύροντας καταλήξεις από τον πίνακα καταλήξεων και τοποθετώντας τες στη σωστή θέση στη στήλη Β (μερικές καταλήξεις του πίνακα περισσεύουν):

A	B	Γ	ΠΙΝΑΚΑΣ ΚΑΤΑΛΗΞΕΩΝ
μικρός			-τικός
σώζω			-ερός
ασήμι			-τός
υπολογίζω			-ικός
πιστεύω			-τέος
πάντοτε			-ίσιμος
σύζυγος			-ινός
διαιρώ			-ωπός
ανακοινώνω			-ούλης
κίτρινος			-σιμος
			-ιδερός
			-ένιος

- Ζητούμενα: -ούλης, -τικός, -ένιος, ίσιμος, -τός,, -ινός, -ικός, -τέος, -σιμος, -ωπός

ΑΣΚΗΣΗ

Σχημάτισε **εθνικά – πατριδωνυμικά** και **επαγγελματικά** ουσιαστικά σέρνοντας με το ποντίκι την κατάλληλη κατάληξη από τον πίνακα δεξιά και τοποθετώντας την στη σωστή θέση στη στήλη Β (Μερικές καταλήξεις περισσεύουν)

A	B	ΚΑΤΑΛΗΞΕΙΣ
Μύκονος		-άρης
Πόρος		-έζος
κάρβουνο		-αίος
Μάνη		-ιάρης
βάρκα		-ανός
Αμερική		-ιάτης
αποθήκη		-άριος
Θήβα		-ιώτης
		-άς
		-ιανός
		-τζής

- Ζητούμενα (καθέτως): -ιάτης, -ιώτης, -ιάρης, -ιάτης, -άρης, -ανός, -άριος, -αίος

ΑΣΚΗΣΗ

Σχημάτισε παράγωγα ουσιαστικά σύροντας με το ποντίκι καταλήξεις από τον πίνακα καταλήξεων και τοποθετώντας τες στη σωστή θέση στη στήλη Β:

A	B	ΚΑΤΑΛΗΞΕΙΣ
κτήμα		-ιστής
κλέφτης		-λói
κουτάλι		-ίας
Όμηρος		-ισμός
χριστιανός		-ιά
άρχοντας		-ουριά

- Ζητούμενα (καθέτως) : -ίας, -ουριά, -ιά, -ιστής, -ισμός, -λói

ΑΣΚΗΣΗ

- Να συνδέσεις τις λέξεις της στήλης Α με τις φράσεις της στήλης Β. Στο τετράγωνο δίπλα σε κάθε φράση της στήλης Β να γράψεις τον αριθμό του στοιχείου της στήλης Α που αντιστοιχεί:

A	B	Γ
1. δέκτης	σύστημα σημείων	
2. σκοπός	Τι και πώς	
3. κώδικας	τι θέλει να πετύχει	
4. μήνυμα	αυτός που λέει ή γράφει	
5. πομπός	αυτός στον οποίο απευθύνεται ο πομπός	

Τα ζητούμενα είναι: (καθέτως) 3,4,2,5,1

ΑΣΚΗΣΗ

- Συμπλήρωσε τα κενά με λέξεις ή φράσεις που βρίσκονται στις παρενθέσεις (κάνοντας κλικ με το ποντίκι):

Στην περιγραφή παρουσιάζονται _____ (γεγονότα, χώροι, επιχειρήματα).
Η περιγραφή οργανώνεται στον άξονα του _____ (χώρου, χρόνου). Η περιγραφή εξαρτάται από την _____ του συγγραφέα (καλλιέργεια, οπτική γωνία, εθνικότητα).

Ζητούμενα: χώροι / χώρου / οπτική γωνία.

ΑΣΚΗΣΗ

- Συμπλήρωσε τα κενά με λέξεις ή φράσεις που βρίσκονται στις παρενθέσεις (κάνοντας κλικ με το ποντίκι):

Στην αφήγηση παρουσιάζονται _____ (χώροι, γεγονότα, επιχειρήματα). Η αφήγηση οργανώνεται στον άξονα του _____ (χρόνου, χώρου). Ένα από τα στοιχεία της βασικής δομής της αφήγησης είναι _____ (η αντικειμενικότητα της αφήγησης, η έκβαση της αφήγησης). Τα ρήματα στην αφήγηση είναι κυρίως σε _____ (παρελθοντικούς χρόνους, ενεστώτα, συντελεσμένο μέλλοντα)

Ζητούμενα: γεγονότα / χρόνου / η έκβαση της αφήγησης / παρελθοντικούς χρόνους

ΑΣΚΗΣΗ

•		Σωστό	Λάθος
•	Ο αφηγητής μπορεί να μην είναι πρόσωπο της ιστορίας που αφηγείται		
•	Η αφήγηση μπορεί να ξεκινά όχι από την αρχή αλλά από κάποιο άλλο σημείο της ιστορίας		
•	Ο αφηγητής δεν μπορεί να έχει υποκειμενική στάση προς τα γεγονότα		
•	Στην αφήγηση δεν μπορούν να υπάρχουν περιγραφικά μέρη		

- **Ζητούμενα (καθέτως) : Σ, Σ, Λ, Λ**

ΑΣΚΗΣΗ

Συμπλήρωσε τα κενά με λέξεις ή φράσεις που βρίσκονται στις παρενθέσεις (κάνοντας κλικ με το ποντίκι):

α) Τα επιχειρήματα τα χρησιμοποιούμε για να _____ (πληροφορήσουμε, πείσουμε). Συνήθως έχουν τη μορφή λόγων / αιτιών και _____ (εικόνων, παραδειγμάτων).

β) Τα κείμενα που συνοδεύονται από εικόνες τα ονομάζουμε _____ (πολυτροπικά, πολυτονικά). Η εικόνα _____ το νόημα του κειμένου (ενισχύει ή συμπληρώνει, διαφοροποιεί και υποβαθμίζει)

γ) όταν μετασχηματίζουμε ένα κείμενο προσέχουμε ιδιαίτερα _____ (την πηγή της πληροφορίας, τους παράγοντες γλωσσικής επικοινωνίας).

δ) Οι λέξεις που έχουν σχέση με το θέμα ενός κειμένου και δε χρησιμοποιούνται συχνά σε άλλα κείμενα αποτελούν το _____ του κειμένου (ειδικό λεξιλόγιο, γλωσσικό υπόβαθρο).

Ζητούμενα: πείσουμε, παραδειγμάτων, πολυτροπικά, ενισχύει ή συμπληρώνει, τους παράγοντες

ΑΣΚΗΣΗ

Βάλε στη σωστή σειρά τα **5 βασικά βήματα** για την περίληψη **παραβλέποντας όσα δεν είναι σωστά** (σύρε τα με το ποντίκι στις σωστές θέσεις του πίνακα).

Γράφουμε πλαγιότιτλους για κάθε παράγραφο
Βρίσκουμε το θεματικό κέντρο
Βάζουμε δικά μας σχόλια
Διαβάζουμε προσεκτικά το αρχικό κείμενο
Γράφουμε την περίληψη
Υπογραμμίζουμε τις βασικές λέξεις σε κάθε παράγραφο
Ξεχωρίζουμε τα πιο ωραία επίθετα

1. Διαβάζουμε προσεκτικά το αρχικό κείμενο
2. Βρίσκουμε το θεματικό κέντρο
3. Υπογραμμίζουμε τις βασικές λέξεις σε κάθε παράγραφο
4. Γράφουμε πλαγιότιτλους για κάθε παράγραφο
5. Γράφουμε την περίληψη

ΑΣΚΗΣΗ

Στον πίνακα Α τοποθέτησε στη σωστή θέση τους τύπους του πίνακα Β, σύροντας τους με το ποντίκι.

Α	
Ενεστωτικό θέμα	Αοριστικό θέμα

Β
είχα γράψει
γράφουν
γράψτε
θα γράφω
να γράψεις
θα γράψετε
έχουμε γράψει
έγραφε
να γραφτούν
θα γράφονται

Ζητούμενα:

Ενεστωτικό θέμα: γράφουν, θα γράφω, έγραφε, θα γράφονται

Αοριστικό θέμα: είχα γράψει, γράψτε, να γράψεις, θα γράψετε, έχουμε γράψει, να γραφτούν

ΑΣΚΗΣΗ

Συμπλήρωσε τον παρακάτω πίνακα σύροντας με το ποντίκι τον κατάλληλο τύπο από τον πίνακα παραθετικών.

ΘΕΤΙΚΟ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟ

ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟ

ΠΕΡΙΦΡΑΣΤΙΚΟ ΜΟΝΟΛΕΚΤΙΚΟ ΣΧΕΤΙΚΟ ΑΠΟΛΥΤΟ

πιο ψηλός

ο

παχύτερος

ευσεβέστερος

ωραία

ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ
πολύ πλατύς
ο ψηλότερος
πιο πιθανό
ωραιότερη
ευσεβής
ο πλατύτερος
πιθανότερο
παχύτατος
ο ευσεβέστερος
πλατύς
πιο ωραία
πιο παχύς
ψηλός
η ωραιότερη
πιο ευσεβής
παχύτερος
πιθανό
το πιθανότερο
ψηλότερος
πιο πλατύς
πάρα πολύ ψηλός
παχύς
ευσεβέστατος
ωραιότατη

Ζητούμενες λέξεις:

Θετικό (καθέτως): ψηλός, παχύς, ευσεβής, (δοθείσα), πλατύς, πιθανό

Συγκριτικό περιφραστικό (καθέτως): (δοθείσα) πιο παχύς, πιο ευσεβής, πιο ωραία, πιο πλατύς, πιο πιθανό

Συγκριτικό μονολεκτικό (καθέτως): ψηλότερος, παχύτερος, (δοθείσα), ωραιότερη, (δοθείσα), πιθανότερο

Υπερθετικό σχετικό (καθέτως): ο ψηλότερος, (δοθείσα), ο ευσεβέστερος, η ωραιότερη, ο πλατύτερος, το πιθανότερο

Υπερθετικό απόλυτο (καθέτως): πάρα πολύ ψηλός, παχύτατος, ευσεβέστατος, ωραιότατη, πολύ πλατύς, (δοθείσα)

ΑΣΚΗΣΗ

Παραθετικά (μονολεκτικά) που **δεν προέρχονται** από επίθετα
 Συμπλήρωσε τα κενά στον παρακάτω πίνακα σύροντας με το ποντίκι καταλήξεις από τον πίνακα τον καταλήξεων. (Μερικές καταλήξεις περισσεύουν)

	συγκριτικός	υπερθετικός
άνω	ανώτερος	ανώτατος
κάτω	κατώτερος	κατώτατος
άπω	απώτερος	απώτατος
υπέρ	υπέρτερος	υπέρτατος
έξω	εξώτερος	-
έσω	εσώτερος	-
ένδον	ενδότερος	ενδότατος
πλησίον	πλησιέστερος	πλησιέστατος
προτιμώ	προτιμότερος	-
γέρος-γέροντας	γεροντότερος	-
-	προγενέστερος	-
-	μεταγενέστερος	-

ΑΣΚΗΣΗ

Βρες τους ζητούμενους τύπους στον πίνακα των παραθετικών και σύρε τους με το ποντίκι στη σωστή θέση της στήλης Γ.

A	B	Γ
εύκολα	συγκριτικός	
σωστά	υπερθετικός	
βαριά	υπερθετικός	
επιτυχώς	συγκριτικός	
ευρέως	υπερθετικός	

Πίνακας παραθετικών
ευρύτατα
πολύ σωστά
βαρύτατα
επιτυχέστερα

πιο εύκολα

- Ζητούμενα (καθέτως): πιο εύκολα, πολύ σωστά, βαρύτατα, επιτυχέστερα, ευρύτατα

ΑΣΚΗΣΗ

- Από το παρακάτω κείμενο να επιλέξεις τις **αντωνυμίες** και να τις τοποθετήσεις με το ποντίκι στην κατάλληλη θέση του πίνακα:
- **Όταν σου μιλάω, θέλω να με κοιτάς. Λοιπόν, ποιος σε έστειλε εδώ; Ο αδελφός μου; Μα εκείνος δεν είναι που είπε ότι δε θέλει σχέσεις με το σόι του; Κάποιος όμως πρέπει να τον συναφέρει. Αν δεν μπορεί να μαζέψει ο ίδιος τον εαυτό του, πρέπει να το αναλάβει κάποιος άλλος.**

προσωπικές	κτητικές	δεικτικές	αναφορικές	ερωτηματικές

οριστικές	αόριστες	αυτοπαθείς

- Ζητούμενα:
προσωπικές: σου, με, σε, τον, το
κτητικές: μου, του
δεικτικές: εκείνος
αναφορικές: που
ερωτηματικές: ποιος
οριστικές: ο ίδιος
αόριστες: κάποιος, άλλος
αυτοπαθείς: τον εαυτό του

ΑΣΚΗΣΗ

Συμπλήρωσε τα γράμματα που λείπουν :

- Έφυγε τρέχ __ ντας.
- Διαφέρουν ως προς τον τρόπο του σκέπτεσθ __.
- Τον κοίταξε χαμογελ __ ντας.
- Το πλοίο είχε δέσ __.
- Αυτό είναι τρόπος του λέγ __.
- Φαινόταν πειρα __ μένος από τα λόγια που άκουσε.
- Ζητούμενα (καθέτως):
- ο, αι, ώ, ει, ειν, γ

ΑΣΚΗΣΗ

-
- Να συνδέσεις τον α΄ με το β΄ όρο κάνοντας κλικ με το ποντίκι στη σωστή λέξη: από, παρά ή τίποτε (-)
-

α΄ όρος	από	παρά	-	β΄ όρος
Τα μήλα είναι ακριβότερα				τα πορτοκάλια
Καλύτερα να πας νωρίς				να αργήσεις
Από τα χωράφια είναι ευκολότερα				από το ποτάμι
Ο χρυσός είναι βαρύτερος				το χαλκό
Η Μαρία είναι μικρότερη				μου
Είναι προτιμότερο να πας εσύ				εγώ
Μου αρέσει περισσότερο να κολυμπώ				να κάθομαι στον ήλιο

- Ζητούμενα (καθέτως): από, παρά, παρά, από, --, παρά, παρά

ΑΣΚΗΣΗ

Στα παρακάτω παραδείγματα να συνδέσεις τα υποκείμενα (στήλη Α) με τη μορφή τους (στήλη Β):

A	Μορφή	B
Εμείς έχουμε καλές αναμνήσεις από τη γιορτή		Πρόταση με άρθρο
Το αύριο ανήκει στους νέους		ουσιαστικό
Ο Πέτρος προτιμά το κολύμπι		αντωνυμία
Με συγκίνησε το ότι με θυμήθηκες		Πρόταση χωρίς άρθρο
Καλό είναι να προσέχεις		Ουσιαστικοποιημένο επίθετο
Οι πλούσιοι συχνά θαμπώνονται από τα πλούτη		Επίρρημα με άρθρο

Ζητούμενα (καθέτως): αντωνυμία, επίρρημα με άρθρο, ουσιαστικό, πρόταση με άρθρο, πρόταση χωρίς άρθρο, ουσιαστικοποιημένο επίθετο

ΑΣΚΗΣΗ

Στα παρακάτω παραδείγματα να βρεις αν η μετοχή είναι επιθετική ή επιρρηματική κάνοντας κλικ στη σωστή θέση:

	επιθετική	επιρρηματική
Γρώγοντας έρχεται η όρεξη		
Η επόμενη μέρα ήταν κουραστική		
Εβαλε τα σκουπισμένα πιάτα στο ντουλάπι		
Έφυγε χτυπώντας την πόρτα πίσω του		

Ζητούμενα (καθέτως): επιρρηματική, επιρρηματική, επιθετική, επιθετική, επιρρηματική

ΑΣΚΗΣΗ

Στο παρακάτω κείμενο χρωμάτισε με μπλε χρώμα τα αντικείμενα.

Κι αυτή τη φορά είχαν ξεπεράσει τον κίνδυνο. Ένα ελαφρύ αεράκι φούσκωνε τα πανιά. Ο καπετάνιος είπε ότι σε δύο μέρες θα έφταναν στο νησί. Εκεί τους περίμεναν οι δικοί τους. Τα Χριστούγεννα ο Νικόλας θα παντρευόταν την Αννιώ.

Ζητούμενα: τον κίνδυνο, τα πανιά, ότι σε δύο μέρες θα έφταναν στο νησί, τους, την Αννιώ

ΑΣΚΗΣΗ

Στα παρακάτω παραδείγματα να χρωματίσεις με κόκκινο χρώμα τα ρήματα και με μπλε τα αντικείμενα.

Έδωσε της αδελφής του ένα βιβλίο.
Αν μου φέρεις το τετράδιό σου, θα σου δείξω το λάθος.
Άφησα του Γιώργου μία σοκολάτα.
Κοίταξε το πρόσωπό της στον καθρέφτη.
Χάρισε στον Πέτρο ένα ρολόι.
Πες μου ένα τραγούδι !
Το μωρό μοιάζει του πατέρα του.

Ζητούμενα

Κόκκινα (καθέτως): έδωσε, (αν) φέρεις, θα δείξω, άφησα, κοίταξε, χάρισε, πες, μοιάζει

Μπλε (καθέτως): (της) αδελφής, (ένα) βιβλίο, μου, (το) τετράδιο, σου, (το) λάθος, (του) Γιώργου, (μια) σοκολάτα, (το) πρόσωπο, στον Πέτρο, (ένα) ρολόι, μου, (ένα) τραγούδι, (του) πατέρα

ΑΣΚΗΣΗ

Δίπλα από κάθε παράδειγμα σημείωσε αν η γενική είναι αντικείμενο (Α) ή γενική προσωπική (ΓΠ)

Μου είπε τον πόνο του	
Μου ανέβηκε το αίμα στο κεφάλι	
Φίλησέ μου τη γιαγιά	
Σου είναι εύκολο να σωπάσεις;	
Να σας ζήσει !	

Ζητούμενα (καθέτως): Α, ΓΠ, ΓΠ, ΓΠ, ΓΠ, Α

ΑΣΚΗΣΗ

Στα παρακάτω παραδείγματα να εντοπίσετε τα κατηγορούμενα κάνοντας κλικ επάνω τους.

Το καλό πρωινό είναι απαραίτητο.
Το σποράκι έγινε δέντρο ολόκληρο.
Οι απόψεις του φαίνονται σωστές.
Όλοι οι ενδιαφερόμενοι γίνονται μέλη.
Υπηρέτησε ως καθηγητής σε πολλά μέρη.
Το φαινόμενο αυτό ονομάζεται άνωση.
Ο δήμαρχος όρισε τον Απόστολο υπεύθυνο επαγγελματικής κατάρτισης.
Η ιδέα αυτή ήταν του Θεμιστοκλή.

Ζητούμενα (καθέτως): απαραίτητο, δέντρο, σωστές, μέλη, (ως) καθηγητής, άνωση, υπεύθυνο, (του) Θεμιστοκλή

ΑΣΚΗΣΗ

Στα παρακάτω κείμενο εντόπισε τους επιρρηματικούς προσδιορισμούς και χρωμάτισέ τους με πράσινο χρώμα.

Προχώρησε αργά και έφτασε στην πόρτα. Την έσπρωξε προσέχοντας να μην κάνει θόρυβο. Κοίταξε μέσα στο σπίτι. Από τα παράθυρα έμπαινε λίγο φως. Στάθηκε εκεί, γιατί όλα του φαίνονταν άγνωστα. Το χειμώνα στα μέρη αυτά βρέχει πολύ. Ο ήχος της βροχής ακουγόταν απ' έξω. Και τότε ακούστηκε από το βάθος μια φωνή.

Ζητούμενα: αργά, στην πόρτα, προσέχοντας, μέσα στο σπίτι, από τα παράθυρα, εκεί, γιατί όλα του φαίνονταν άγνωστα, το χειμώνα, στα μέρη, πολύ, απ' έξω, τότε, από το βάθος.

ΑΣΚΗΣΗ

Στα παρακάτω παραδείγματα έχουν υπογραμμιστεί οι επιρρηματικοί προσδιορισμοί. Να βρεις τι δηλώνουν, σύροντας στην κατάλληλη θέση στοιχεία από τον πίνακα σημασιών.

		Πίνακας σημασιών
<u>Το απόγευμα</u> θα βρέξει		τρόπος
Από <u>πού</u> ήρθε ο ξένος;		χρόνος
Το έκανε <u>από απροσεξία</u>		τόπος
Είπε πως θα έρθει με <u>ένα φίλο</u> του		εναντίωση
Απάντησε <u>πολύ σωστά</u>		συνοδεία
Απάντησε <u>πολύ σωστά</u>		αιτία
<u>Παρά τις προσπάθειες</u> , το σπίτι κάηκε		ποσό
<u>Αύριο</u> θα πάμε στο μύλο		
<u>Αύριο</u> θα πάμε στο μύλο		

χρόνος, τόπος, αιτία, συνοδεία, ποσό, τρόπος, εναντίωση, χρόνος, τόπος

ΑΣΚΗΣΗ

Συσχέτισε το αχώριστο μόριο των λέξεων του πίνακα Α με τις σημασίες στον πίνακα Β σύροντάς τες με το ποντίκι στη σωστή θέση του πίνακα Β.

Α	Β	Γ
ημισφαίριο		λίγο
τηλέγραφος		μισό
σύντροφος		μαζί
υπολειπουργώ		πάντα
αεικίνητος		μακριά

Ζητούμενα (καθέτως): μισό, μακριά, μαζί, λίγο, πάντα

Να τοποθετήσεις τα σύνθετα του πίνακα Β στη σωστή θέση στον πίνακα Α, σύροντας τα με το ποντίκι.

Α				Β
παρατακτικά	προσδιοριστικά	κτητικά	αντικειμενικά	
				ασπρόμαυρος
				ξεροκέφαλος
				αγριόχορτο
				μπαινοβγαίνω
				βιβλιοπώλης
				καλότυχος
				σιγοτραγουδά
				ερυθρόλευκος
				ξανθομάλλης

Ζητούμενα:

παρατακτικά: ασπρόμαυρος, μπαινοβγαίνω, ερυθρόλευκος

προσδιοριστικά: αγριόχορτο, σιγοτραγουδά

κτητικά: ξεροκέφαλος, καλότυχος, ξανθομάλλης

αντικειμενικά: βιβλιοπώλης

ΑΣΚΗΣΗ

Ποιες λέξεις του πίνακα Β πρέπει να χρησιμοποιήσεις ως α' συνθετικό για να σχηματίσεις τα ζητούμενα σύνθετα του πίνακα Α; Να τις σύρεις με το ποντίκι στη σωστή θέση.

Α		Β'
αυτός που έχει παραδοθεί από τους πατέρες		μονο-
σχήμα με τέσσερις πλευρές		γεω-
Επιστήμη που περιγράφει τη γη		υδρο-
αυτός έχει καλή τύχη		πατρο-
δρόμος με μια κατεύθυνση		τετρα-
αυτός ζει στο νερό		καλο-

Ζητούμενα (καθέτως): πατρο-, τετρα-, γεω-, καλο-, μονο-, υδρο-

ΑΣΚΗΣΗ

Από τον πίνακα Β να σύρεις με το ποντίκι τα συνθετικά που σχηματίζουν τις λέξεις του πίνακα Α και να τα τοποθετήσεις στη σωστή θέση

A	A' συνθετικό	B' συνθετικό
κοσμογυρισμένος		
ξενοδουλεύω		
μονοκόμματος		
μεσοπέλαγα		
μοναχοκόρη		
τρεμοσβήνω		
φωτογράφος		
προχτές		
πολυώροφος		

B
συνθετικά
πέλαγος
προ
γυρίζω
οροφή
σβήνω
πολύς
φως
χτες
δουλεύω
κομμάτι
γράφω
τρέμω
κόρη
μέσος
κόσμος
(ένας)
ξένος
μοναχός

Ζητούμενα: (γραμμή – γραμμή)

κόσμος γυρίζω, ξένος δουλεύω, (ένας) κομμάτι, μέσος πέλαγος,
μοναχός κόρη, τρέμω σβήνω, φως γράφω, προ χτες
πολύς οροφή

ΑΣΚΗΣΗ

Να εντάξεις τις παρακάτω λέξεις στις στήλες του πίνακα:

φιλοσοφικός, τιμή-έκπληξη, Κωνσταντινούπολη, προκαταβολικός, μισοκακόμοιρος, φακοί επαφής, πρωτοχρονιάτικος, πλύση εγκεφάλου, καταγγελία-σόκ, πολυκαλλιέργεια, Αλεξανδρούπολη

Καταχρηστικά σύνθετα	παρασύνθετα	Πολυλεκτικά σύνθετα

Ζητούμενα:

Καταχρηστικά σύνθετα: Κωνσταντινούπολη, Αλεξανδρούπολη

Παρασύνθετα: φιλοσοφικός, προκαταβολικός, πρωτοχρονιάτικος

Πολυλεκτικά σύνθετα: τιμή – έκπληξη, μισοκακόμοιρος, φακοί επαφής, πλύση εγκεφάλου, καταγγελία-σοκ, πολυκαλλιέργεια

ΑΣΚΗΣΗ

Στο παρακάτω κείμενο να εντοπίσεις λέξεις ή φράσεις που συνδέουν τις **περιόδους** και να τις τοποθετήσεις (σύροντας τες με το ποντίκι) στον πίνακα που ακολουθεί ανάλογα με το τι δηλώνουν:

Η χώρα μας έχει οικολογικές ιδιαιτερότητες σε πείσμα μερικών Νεοελλήνων που συνεχώς τις αλλοιώνουν. Αυτές οι ιδιαιτερότητες μπορούν, αν προβληθούν κατάλληλα, να αποτελέσουν σοβαρό πόλο έλξης. Πράγματι, όπως είπε κάποιος, πολλοί επισκέπτες της Ελλάδας είναι σχεδόν βέβαιο ότι θα δουν τον πετρίτη και τη φώκια του Αιγαίου, ενώ όσοι θα πάνε στην Ινδία είναι αμφίβολο αν θα δουν μια τίγρη. Ακόμη, το γεγονός ότι υπάρχουν τέτοιες ιδιαιτερότητες σε όλες τις περιοχές της χώρας, μας επιτρέπει να οδηγήσουμε τους οικολογικούς τουρίστες σε περιοχές που μας ενδιαφέρει η ανάπτυξή τους και να βελτιώσουμε τη ζωή των κατοίκων τους. Για παράδειγμα, στις Σποράδες τα πάντα νεκρώνονται στα μέσα Σεπτεμβρίου. Ωστόσο τα αγριοκάτσικα, οι φώκιες και τα μεσογειακά οικοσυστήματα αποτελούν στοιχεία που συγκινούν ένα μεγάλο μέρος οικοτουριστών

(Ν. Μάργαρης, Οικο-λογικά, διασκευή)

αναφορά με επανάληψη	αντίθεση	παράδειγμα	προσθήκη	επιβεβαίωση

Ζητούμενα:

1η στήλη: Αυτές οι ιδιαιτερότητες

2η στήλη: Ωστόσο

3η στήλη: Για παράδειγμα

4η στήλη: Ακόμη

5η στήλη: Πράγματι

ΑΣΚΗΣΗ

Σχημάτισε τους ζητούμενους ορισμούς με στοιχεία από τον πίνακα Β στις κατάλληλες θέσεις του πίνακα Α

οριστέα έννοια	γένος	ειδοποιός διαφορά
εκτυπωτής		
βιολί		
οδηγός μαγειρικής		
ψυγείο		
πλανήτης		

γένος	ειδοποιός διαφορά
συσκευή	που περιστρέφεται γύρω από έναν αστέρα
ουράνιο σώμα	το μικρότερο έγχορδο της ορχήστρας
μηχάνημα γραφείου	που περιέχει συνταγές για μαγειρική
βιβλίο	που παράγει ψύξη και συντηρεί τα τρόφιμα
έγχορδο μουσικό όργανο	που τυπώνει κείμενα και εικόνες που έχουμε διαμορφώσει σε Η/Υ

γένος (καθέτως): μηχανήμα γραφείου, έγχορδο μουσικό όργανο, βιβλίο, συσκευή, ουράνιο σώμα,

Ειδοποιός διαφορά (καθέτως): που τυπώνει κείμενα και εικόνες που έχουμε διαμορφώσει σε Η/Υ, το μικρότερο της ορχήστρας, που περιέχει συνταγές για μαγειρική, που παράγει ψύξη και συντηρεί τα τρόφιμα, που περιστρέφεται γύρω από έναν αστέρα.

Γ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΑΣΚΗΣΗ

Στα παρακάτω παραδείγματα:

α) να βρεις το είδος της ονοματικής πρότασης

β) να βρεις τη συντακτική της θέση
[κάνε κλικ στην κατάλληλη θέση]

	Είδος			Συντακτική θέση		
	Ειδική	Βουλευτική	Ενδοιαστική	Υ	Α	Επεξ
1. Θέλω να είσαι καλά						
2. Δε νομίζω ότι υπάρχει λόγος						
3. Πρέπει να μελετάς πολύ						
4. Φοβάται μήπως αργήσει						
5. Είναι βέβαιο ότι το πετρέλαιο θα ακριβύνει.						
6. Η φήμη ότι ο πόλεμος θα τελείωνε αποδείχτηκε ψεύτικη.						
7. Είναι ανάγκη να επιστρέψεις αμέσως.						
8. Υπάρχει φόβος να μην ψηφιστεί ο νόμος.						
9. Όλοι το ήξεραν αυτό, ότι είχε κάνει πολλά λεφτά στην Αμερική						
10. Πρόσεξε μήπως σε γελάσει						
11. Είναι προτιμότερο να μην πας.						
12. Είδα ένα ευχάριστο όνειρο, ότι κέρδισα το λαχείο						

Ζητούμενα (ανά παράδειγμα)

1. βουλευτική, Α
2. ειδική, Α
3. βουλευτική, Υ
4. ενδοιαστική, Α
5. ειδική, Υ
6. ειδική, επεξ.
7. βουλευτική, Υ

- 8. ενδοιαστική Υ
- 9. ειδική, επεξ.
- 10. ενδοιαστική, Α
- 11. βουλευτική, Υ
- 12. ειδική, επεξ.

ΑΣΚΗΣΗ

Χαρακτήρισε τις ερωτήσεις κάνοντας κλικ στη σωστή θέση:

Ερώτηση	Ευθεία	Πλάγια
Πού πήγατε χτες;		
Με ρώτησε αν είχα διαβάσει.		
Γιατί δεν τρως το φαγητό σου;		
Δεν ήξερα πού να κρυφτώ		
Με τι το στερέωσες;		

Ζητούμενα: (γραμμή-γραμμή): ευθεία, πλάγια, ευθεία, πλάγια, ευθεία

ΑΣΚΗΣΗ

Χαρακτήρισε τις προτάσεις ανάλογα με τη **σκοπιμότητα** κάνοντας κλικ με το ποντίκι στην κατάλληλη θέση:

Ερώτηση	γνήσια	ρητορική	προσταγής
Πού βρίσκεται η Χώρα;			
Είναι κατάσταση αυτή;			
Έχεις χρήματα μαζί σου;			
Εκείνη τη σαλάτα θα τη φέρεις;			
Αλλά ποιος θα κοιτάξει τους φτωχούς;			
Μπορώ να έχω λίγο νερό;			

Ζητούμενα: (γραμμή-γραμμή): γνήσια, ρητορική, γνήσια, προσταγής, ρητορική, προσταγής

ΑΣΚΗΣΗ

Χαρακτήρισε τις ερωτήσεις κάνοντας κλικ με το ποντίκι στην κατάλληλη θέση:

Ερώτηση	Ολικής άγνοιας	Μερικής άγνοιας
Πήγες χτες στον κινηματογράφο;		
Πώς λέγεται ο φίλος σου;		
Από πού μπήκε ο σκύλος;		
Είσαι ευχαριστημένος με τους βαθμούς σου;		
Αν σου πω τα νέα, τι θα μου δώσεις;		

Ζητούμενα: (γραμμή-γραμμή): ολικής, μερικής, μερικής, ολικής, μερικής

ΑΣΚΗΣΗ

Να βρεις τη συντακτική θέση των πλαγίων ερωτήσεων κάνοντας κλικ στην κατάλληλη θέση

Πλάγια ερώτηση	Υ	Α	Επεξ
Αναλογίστηκε πόσες μέρες έμεναν			
Τον ρώτησε πού είχε πάει			
Δεν ξέρω αν θα φύγω			
Αυτό δεν καταλαβαίνω, σε τι διαφωνούμε			
Δεν έγινε ποτέ γνωστό αν έφτασε εκείνο το γράμμα			

■ Ζητούμενα (καθέτως): Α, Α, Α, επεξ, Υ

ΑΣΚΗΣΗ

Χαρακτήρισε τις παρακάτω ονοματικές αναφορικές προτάσεις κάνοντας κλικ στην κατάλληλη θέση:

	επιθετική	ελεύθερη
Ο άνθρωπος που αγόρασε το κτίριο είναι άγνωστος		
Όποιος θέλει ας έρθει.		
Φέρε ό,τι βρεις		
Οι Δωριείς, οι οποίοι κατοικούσαν πριν στην Πίνδο, κατέβηκαν νοτιότερα.		
Άνοιξαν τα δώρα που έφερε η γιαγιά.		

Ζητούμενα: (γραμμή – γραμμή)

επιθετική, ελεύθερη, ελεύθερη, επιθετική, επιθετική

ΑΣΚΗΣΗ

Βρες τη συντακτική θέση των αναφορικών προτάσεων κάνοντας κλικ στη σωστή θέση

(Y= υποκείμενο, A= αντικείμενο, K= κατηγορούμενο κλπ.)

Αναφορικές προτάσεις	Y	A	K	Ονοματικός προσδιορισμός	Επιρρηματικός προσδιορισμός
Οποιος βιάζεται σκοντάφτει					
Πήγαινε όπου θέλεις					
Όσοι επισκέφτηκαν την έκθεση έμειναν ευχαριστημένοι.					
Διάλεξε όσα σου αρέσουν					
Αυτός είναι ό,τι φανταστείς					
Η βάρκα που είδες είναι δική μου					

Ζητούμενα: (γραμμή-γραμμή): Y, επιρρηματικός προσδιορισμός, Y, A, K, ονοματικός προσδιορισμός

ΑΣΚΗΣΗ

Να βρεις το είδος της επιρρηματικής πρότασης κάνοντας κλικ στη σωστή θέση.

(αιτ.= αιτιολογική / τελ.=τελική / χρον.=χρονική

Επιρρηματική πρόταση	Αιτ.	Τελ.	Χρον.
Έτρεχαν, για να προλάβουν το τρένο.			
Όταν γύρισε σπίτι, δε βρήκε κανέναν.			
Καθώς ερχόμουν στο σχολείο, συνάντησα τον Πέτρο.			
Χαίρομαι, γιατί έκανα το καθήκον μου			
Τον κάλεσα σπίτι μου να διαβάσουμε.			
Αφού επιμένεις, ας γίνει έτσι.			
Μην ξεκινήσετε, πριν έρθω.			
Μια και με ρώτησες, θα σου εξηγήσω.			
Όποτε ερχόταν στο χωριό, τον φιλοξενούσαμε			

Ζητούμενα: (γραμμή-γραμμή): τελ., χρον., χρον., αιτ., τελ., αιτ., χρον., αιτ., χρον.

ΑΣΚΗΣΗ

Να βρεις αν οι παρακάτω υποθετικοί λόγοι εκφράζουν το πραγματικό (Π) ή το αντίθετο του πραγματικού (ΑΠ), κάνοντας κλικ στη σωστή θέση :

Υποθετικός λόγος	Π.	ΑΠ.
Αν διαβάσεις, θα γράψεις καλά στις εξετάσεις.		
Αν είχε γυρίσει έγκαιρα, θα είχε προλάβει το κακό.		
Αν έχεις φίλους, νιώθεις σιγουριά.		
Αν άκουγε τους γονείς του, όλα θα ήταν ευκολότερα τώρα.		
Αν το πλησίαζες, σου ορμούσε.		
Αν έρθεις στην Αθήνα, έλα να μας δεις.		

Ζητούμενα: (γραμμή-γραμμή): Π, ΑΠ, Π, ΑΠ, Π, Π

ΑΣΚΗΣΗ

Να βρεις το είδος της επιρρηματικής πρότασης κάνοντας κλικ στη σωστή θέση:
(υποθ. = υποθετική / αποτελ. = αποτελεσματική / εναντ. = εναντιωματική)

Επιρρηματική πρόταση	Υποθ.	Αποτελ.	Εναντ.
Αν και πέρασα, δε σε είδα.			
Ήταν τόσο απρόσεκτος, ώστε κανείς δεν τον εμπιστευόταν.			
Αν δεν ντυθείς καλά, θα κρωώσεις.			
Ενώ δε διαβάζει πολύ, τα καταφέρνει			
Αν δεν ήμασταν στην Ευρωπαϊκή Ένωση, θα υστερούσαμε σε πολλούς τομείς.			
Δεν είναι τόσο ανόητος, που να μην καταλαβαίνει το συμφέρον του			
Αν είχε τη δυνατότητα, θα άλλαζε τα πάντα στην επιχείρηση.			
Ήμουν τόσο κουρασμένος, που έπεσα αμέσως για ύπνο.			
Παρ' όλο που προσπάθησα, δε βρήκα άκρη.			

Ζητούμενα: (γραμμή-γραμμή): εναντ., αποτελ., υποθ., εναντ., υποθ., αποτελ., υποθ., αποτελ., εναντ.

ΑΣΚΗΣΗ

Στις παρακάτω περιπτώσεις σημείωσε πού έχουμε κυριολεξία και πού μεταφορά (κάνοντας κλικ στην κατάλληλη θέση):

	Κ	Μ
Πήρε ένα κομμάτι σκληρό ξύλο.		
Επιασε δουλειά στο λιμάνι.		
Άναψαν τα τηλέφωνα!		
Πάρε ένα φύλλο χαρτί και γράφε.		
Φταίει η σκληρή του η καρδιά.		
Μην το πιάνεις, γιατί δεν έχει στεγνώσει το χρώμα.		
Μου έφαγε τα αυτιά.		
Το τραγούδι το κατέβασα από το διαδίκτυο.		

Ζητούμενα: Κ, Μ, Μ, Μ, Μ, Κ, Μ, Μ

ΑΣΚΗΣΗ

A	B	Γ
νόστιμος		επίπτωση
διάσκεψη		χρησιμοποιώ
συνέπεια		συμβούλιο
μεταχειρίζομαι		σύλλογος
σύνδεσμος		εύγευστος

Ζητούμενα στο Β : (καθέτως): εύγευστος, συμβούλιο, επίπτωση, χρησιμοποιώ, σύλλογος

ΑΣΚΗΣΗ

Για κάθε λέξη της στήλης A βρες ένα αντίθετο στη στήλη Γ και τοποθέτησέ το με το ποντίκι στη σωστή θέση της στήλης Β

A	B	Γ
άφιξη		άνοδος
προσθέτω		βεβαιότητα
εισαγωγή		αδιαφορώ
αμφιβολία		μειοψηφία
πλειοψηφία		αναχώρηση

επιβίβαση		εξαγωγή
κάθοδος		αφαιρώ
ενδιαφέρομαι		αποβίβαση

Ζητούμενα στο Β : (καθέτως): αναχώρηση, αφαιρώ, εξαγωγή, βεβαιότητα, μειοψηφία, αποβίβαση, άνοδος, αδιαφορώ

ΑΣΚΗΣΗ

Συσχέτισε τις λέξεις στις στήλης Α με τις λέξεις και φράσεις της στήλης Γ (μεταφέροντας τα στοιχεία της στήλης Γ στη σωστή θέση της στήλης Β):

Α	Β	Γ
κλίμα		χημικό
κρητικός		λεξικού
ψηλή		χωρίς περιττά
έφορος		από την Κρήτη
λιτός		λυμένος
κλίνω		τεθωρακισμένων
διάλειμμα		του σχολείου
κλήμα		αστικά
λύματα		τροπικό
ψηλή		αμπέλι
κλείνω		κάμπος
κριτικός		πρώτη
διάλυμα		για τους φόρους
ύλη		το ρήμα
κήτος		την πόρτα
λήμματα		ζάχαρη
κύτος		κοπέλα
εύφορος		που κρίνει
ίλη		του πλοίου
λυτός		μεγάλο ψάρι

Ζητούμενα: (καθέτως): τροπικό, από την Κρήτη, ζάχαρη, για τους φόρους, χωρίς περιττά, το ρήμα, του σχολείου, αμπέλι, αστικά, κοπέλα, την πόρτα, που κρίνει, χημικό, πρώτη, του λεξικού, του πλοίου, κάμπος, τεθωρακισμένων, λυμένος, μεγάλο ψάρι

ΑΣΚΗΣΗ

Χαρακτήρισε τις παρακάτω υποδείξεις για τη σύνταξη περίληψης ως σωστές (Σ) ή λανθασμένες (Λ) (κάνοντας κλικ με το ποντίκι στην κατάλληλη θέση):

	Σ	Λ
Προσπαθώ να κατανοήσω το αρχικό κείμενο		
Οι πλαγιότιτλοι βοηθούν		
Πρέπει να μιμούμαι το ύφος του αρχικού κειμένου		
Εντοπίζω και αποδίδω χαρακτηριστικές λεπτομέρειες		
Διαβάζω καλά το κείμενο		
Χρησιμοποιώ λέξεις και φράσεις του αρχικού κειμένου		
Εντοπίζω και αποδίδω τα βασικά σημεία		
Δε λαμβάνω υπόψη μου το επικοινωνιακό πλαίσιο		
Προσθέτω σχόλια		
Δε με απασχολεί το όριο των λέξεων		
Μελετώ τη δομή του αρχικού κειμένου		

Ζητούμενα: Σ, Σ, Λ, Λ, Σ, Λ, Σ, Λ, Λ, Λ, Σ,